

Enskild motion

## Motion till riksdagen 2017/18:1276

av **Finn Bengtsson och Jan Ericson (båda M)**

### Värns-katten

---

#### Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att avskaffa värns-katten och tillkännager detta för regeringen.

#### Motivering

Det var riktigt av den tidigare alliansregeringen att prioritera de successiva jobbskatteavdragen för låg- och medelinkomsttagare, då detta är skattereformer som gynnar tillskapandet av arbetstillfällen. Inte desto mindre är den så kallade värns-katten en kvarvarande orättvisa på skatteområdet. Värns-katten infördes som en tillfällig åtgärd i början av 1990-talet under ett dramatiskt finanspolitiskt läge som då drabbade Sverige specifikt. Efter hand kunde denna finanskris stävjas och Sverige liksom övriga länder har därefter genomlevt en långvarig högkonjunktur.

Risken med tillfälliga och riktade skattehöjningar är att de har en envis tendens att vilja bita sig fast och bli kvar, trots att såväl argumenten som rättvisemotiven för deras fortsatta existens ofta helt saknas. Så är förhållandet för värns-katten idag.

Med den rödgröna regeringens skatteförslag ökar marginalskatten ytterligare. En sådan internationellt unikt hög nivå är i sig helt emot principerna för den viktiga politiska skatteuppgörelse som gjordes innan den tillfälliga värns-katten infördes av ovan angivna specifika skäl. Viktigare ändå idag är att den med stor sannolikhet medför mer skada än nytta för det svenska samhället.

Men det kanske största politiska problemet med värns-katten är att dess negativa effekter på samhället ses först på lite längre sikt. Enskilda människor som satsar på högre utbildningar och tar initiativ till företagande måste veta att detta lönar sig. Tidigare gjorda uppoffringar som senare under en begränsad tid kanske genererar höga inkomster måste ses i ett helhetsperspektiv över tiden av den som tar ut skatt. Detta gäller särskilt om detta skatteuttag av fördelningspolitiska skäl vid varje enskilt tillfälle motiveras till att vara starkt progressivt med stigande beskattningsbar inkomst.

Flera andra EU-länder har under senare år sänkt den högsta marginalskatten. Motiven för denna skattepolitik är just insikten om en hög marginalskatts skadliga

effekter på samhällsekonomin. Man argumenterar på samma sätt som vår tidigare finansminister i Sverige Kjell-Olof Feldt gjort inför regeringens globaliseringsråd, där han påtalar att den allvarligaste skada som en för hög marginalskatt åstadkommer är den som inte syns utan istället orsakas av samhällsnyttiga händelser som inte inträffar. Det kan handla om arbetstillfällen som inte kommer till stånd eller ens söks, utbildnings- och forskningsansträngningar som inte påbörjas och kreativa idéer som inte förs vidare till praktiskt genomförande. Den kanske värsta insikten är att man med höga marginalskatter sannolikt flyttar dessa viktiga och samhällsproduktiva ansträngningar av enskilda utomlands, utan att vi ens märker av det i vårt land!

Värnskatten inbringar cirka 5 miljarder kronor till statskassan, vilket är mindre än 1 procent av vad svenskarna årligen erlägger i inkomstskatt. Givet de samhällskontraproduktiva effekterna av höga marginalskatter, där Sverige efter årsskiftet innehar ledarrollen i världen, bör den mest utpräglade av dessa, den extra värnskatten för inkomster över 51 300 kronor i månaden, kunna avskaffas utan men för Sveriges ekonomi.

Snarare kan vi påräkna att ett avskaffande av värnskatten leder till fler initiativ av enskilda att vilja och våga satsa på utbildning, forskning och att utveckla affärsidéer samt starta företag som kanske också kan anställa ännu fler. Ett avskaffande av den redan idag i grunden orättfärdiga värnskatten – den skulle ju vara tillfällig – bör därför enligt oss ses som en budgetförstärkande snarare än en kostnadsdrivande reform för regeringen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslog vi tidigare en översyn av värnskattens samhällsekonomiska effekter. Men utskottet avslög motionen med motivet att utskottet alltså står bakom den inriktning av skattepolitiken som regeringen föreslagit och inte är berett att tillstyrka motionsförslagen om olika former av lättnader i beskattningen av höga inkomster. Inkomstbeskattningen bör också i fortsättningen bidra till en rättvis fördelning av de gemensamma utgifterna.

Av denna avslagsmotivering inser vi att utskottet egentligen inte är intresserat av om högskattepolitik bidrar till nettoinkomster för staten eller ej. Det viktiga för utskottet förefaller vara en rättvisaspekt på att den med hög inkomst ska betala hög skatt vare sig det leder till större intäkter för kollektivet eller inte. Vi har anledning att tro att ett sådant resonemang kanske rent av är självreglerande, i så måtto att den som upplever sig vara överbeskattad väljer att arbeta mindre, och på så sätt förflyttas allt fler mot lägre inkomster och beskattningen av befolkningen blir på så sätt mindre progressiv. Men alla är förlorare på detta resonemang, varför vi vidhåller att en översyn av skatten på arbetsinkomster med detta perspektiv är motiverad att genomföra, med sikte på att försöka fastställa när vi som befolkning blir vinnare på en lämpligt utformad skatteskala.

Fakta från Statistiska centralbyrån visar nämligen på att alliansregeringens politik sänkt skatterna med 136 miljarder kronor men att skatteintäkterna samtidigt ökat med 27 procent i löpande priser 2006–2014. Dessa skattesänkningar för såväl löntagare som företag var med andra ord en lönsam affär för alla medborgare. Men exempelvis sänkningen av jobbskatteavdraget är ett exempel på en trolig olönsam affär för staten. Just detta har bland annat nationalekonomen Lennart Flood visat på i tidskriften Ekonomisk Debatt (nr 5, 2015) vad gäller skattehöjningen som en effekt av minskat jobbskatteavdrag.

Rakt av förutses ett försämrat jobbskatteavdrag ge staten runt 2 miljarder kronor i inkomster. Men Flood beräknar att skatteintäkten helt uteblir enbart på grund av de

beteendeeffekter som ett minskat arbetsutbud medför (dessutom då oaktat de än mer negativa effekter som lönehöjningar medför). Vi har anledning att förmoda att samma sak gäller för värnskatten, varför den varken är ekonomiskt eller moraliskt försvarbar, och därför bör ett avskaffande övervägas. Vi vill att riksdagen med bifall av denna motion ger regeringen detta tillkänna.

*Finn Bengtsson (M)*

*Jan Ericson (M)*